

Učenje v naravi

Učenje v naravi smemo razumeti kot del poučevanja in dopolnitev tradicionalni pedagogiki (pri kateri učenje poteka za štirimi stenami).

Narava je pedagoško okolje, znotraj katerega lahko delujemo na različne načine, pri tem pa se je treba zavedati, da narava ni okolje, ki bi bilo blizu vsem. Zato si je treba vedno znova prizadevati za izgradnjo pozitivnega odnosa do narave.

Učenje v naravi ustvarja priložnosti za učna okolja z večjo intenzivnostjo gibanja. Pri učenju v naravi se učno okolje prestavlja v družbo, naravo in kulturna okolja, poudarjeno je izmenjavanje med čutno izkušnjo in izobraževanjem, ki temelji na dejstvih, ter tudi kraj, v katerem poteka učenje.

Širjenje učenja v naravi

Danes je učenje v naravi že dobro znan pojem, ki postaja vedno bolj uveljavljen tudi znotraj šolskega sistema. Vse več vrtcev in šol se zaveda pomembnosti uporabe različnih metod poučevanja. Učenje s celim telesom je za številne način, s katerim lahko združijo gibanje, znanje in naravno okolje v eno enoto. Kot kažejo raziskave, aktivnosti v naravi in gibanje pozitivno vplivajo na zdravje, motoriko in učenje, zato je vedno manj zadržkov do izvajanja pouka na prostem. Izziv pa je, da osvojimo metode, ki jih od učiteljev zahteva učenje v naravi.

Didaktika učenja v naravi

Pomemben korak za šolo in druga učna okolja je odmik od tradicionalno močnega nasprotovanja med teorijo in prakso. Danes, ko se učenje izvaja predvsem v notranjosti, pogosto pred računalniškimi ekrani in s teoretičnimi opisi, je učenje v naravi pomembna osnova za potrebe telesa po gibanju in izkustvu.

Učenje v naravi ponuja možnosti, da naravno okolje postane učno okolje, za problemsko učenje v skupini, za tematsko in interdisciplinarno delo.

Narava in kulturno okolje sta lahko navdih za iskanje znanja. S kombiniranjem tradicionalne učilnice z razširjeno učilnico (zunanjim prostorom) imamo možnost, da pri učencih vzbudimo zanimanje in motiviranost. To je treba upoštevati predvsem pri predšolskih otrocih. Učilnica v naravi bi morala biti pri otrocih tako samoumeven prostor učenja, kot so razred, telovadnica ali knjižnica.

Teme za obravnavo v učilnici v naravi

Kaj bi lahko delali zunaj (kar danes počnemo notri), da bi povečali motivacijo in učencem omogočili neposredno izkušnjo? Kako bi to lahko pripomoglo k razumevanju različnih konceptov? Učenje v naravi ponuja izhodišče za praktično okoljsko vzgojo, osnovo za izobraževanje o zdravju in telesu, kraj za estetske izkušnje in razmislek ter »učbenik« za vse predmete. Nekaj tematskih izhodišč, ki lahko poživijo znanje in združijo naravo, kulturo, okolje, tehnologijo:

- Od zemlje do krožnika – šolski vrt

- Od semena do papirja – gozdarstvo nekoč in danes
- Vodno kolo in energija – življenje v jezeru in oceanih
- Življenje v listih in zemlji – enocelični organizmi
- Pozabljena tehnologija – starodavna prehrana, način življenja in priprava ognja
- Življenje v naravi in umetnost – rokodelstvo v naravi

Povezovanje

Kako lahko znanje iz družbe najde pot do razreda? Zatrjevanje, da je učenje mogoče samo na točno določenem kraju in ob točno določenem času, je tako napačno, kot je napačna trditev, da je tradicionalno učenje v razredih edini način za pridobivanje znanja.

Različni vidiki (vidik umetnosti, znanosti ...) lahko ustvarijo nove izrazne oblike. Morda lahko znanstveniki in umetniki skupaj bolje odgovorijo na vprašanje, kaj je trajnostni razvoj, kot če bi odgovarjali vsak posebej in vztrajali vsak pri svoji definiciji. Učitelj mora znati povezati predmete in pri tem uporabiti naravo.

Naj bo narava priložnost

Narava je lahko vir znanja, čustev in navdiha. Občutek za naravo se lahko spremeni v predanost in priložnost za razvoj. Preko izkustva in razmisleka lahko postane življenje v naravi pomemben temelj naše prihodnosti.

Življenje v naravi prinaša izzive, pri katerih lahko uporabimo svojo kreativnost, sposobnost za reševanje problemov in zmožnost iskanja rešitev za skupne težave. Če nam je narava blizu, nam tudi skrb za okolje ni tuja. Stik z naravo učencem tako pomaga pri izgradnji socialnih veščin, omogoča srečevanje z nepričakovanim in tako ponuja možnost za prilagojeno učenje.

Izsledki raziskav kažejo, da ima stik z naravnim okoljem, številne pozitivne učinke na zdravje, motorični razvoj, koncentracijo ipd. Zato je čas, da vedenje, ki ga imamo o tem, spremenimo v prakso.

Naloga učiteljev

Naloga izvajalcev učenja v naravi ni, da so vsevedni, temveč, da skupaj z učenci in učenkami raziskujejo, jih navdušujejo in v njih vzbujajo radovednost. To lahko storijo s posredovanjem določenih veščin in izkušenj ali pa zgolj z informiranjem o tem, kje lahko učenci sami najdejo določeno znanje.

Učitelj, ki ne pozna narave oz. se ni pripravljen učiti, pri drugih ne more vzbuditi zanimanja za naravo in življenje v njej. Učenec bo kmalu obupal, če bo vedno dobil odgovor: »Ne vem, preveri sam.« Vendar se je treba zavedati, da ni samo neznanje učitelja tisto, ki ubija zanimanje za naravo. Ovira, ki preprečuje, da učenci sami odkrivajo okolje in iščejo razlage tudi s pomočjo domišljije, je pogosto lahko prav učitelj, ki ponudi odgovor na vsako vprašanje. Zato je naloga učitelja, da učence usmerja pri iskanju odgovorov.

Prevod in priredba gradiva, namenjenega udeležencem Erasmus+ izobraževanja Learning different subject outdoors (Kinda Education Center, avtorja: Britta Brügge, Anders Szczepanski)